

Wabodussojas langenuile wirumaa lastele mälestussamba awamine Rakveres.

Ei Bühapäew 30. aug. sujunes suurkündmuseks, jäettes virulastele kaunid muljed ja unustamata mälestuse, misfuguseid iseseiswuse ajast käesolewa ajani virumaa lastel üldse vähe olnud.

Nagu looduse heal soowil, muutus ilm pühapäeva hommikul ilusaks ja enne kella 9 hõbos päike paistma, mis eelmise päeva vihmaast põriseks muutunud uulitsaid tahendas. Inimesi lütus tihedasti uulitsatel, sellede seas paljud laitseliitlased piüssidega juba varahommikuse rongiga Tapa poolt kohale sõitnud. Kella 8 rong töi neid veel lisaks; ta linna lähedalt valladest walguks kõrku ratsa-laitseliitlaste salle täies sõjawarustuses. Kõif linnas leiduvad autod, peale maakonnawalitsuse oma, olid maleva staabi poolt ühenduse pidamiseks ja kohale jõudnud kõrgete külaliste sõidutamiseks mobiliseeritud; ta jalgrattaid ja mototsiflette oli side-ülema täfutuses.

Kell 9 hommikul, jutlustas Lutheri kiriku konfistrooriumi assessor Sommer.

Kell 10 oli laadaplatfil jala- ja ratsalaitseliitlaste ülewaatus, mida wabariigi kaitsemaleva ülem kolonel Roska toimetas; mängis I diviisi orkester.

Süit marsšiid laitseliitlased muusika saatel mälestussamba juurde, kus juba Lahurvägi ja garnisoni jalaväe osad oma orkestritega asusid. Pea iluusid tuletorijad oma orkestriga.

Mälestussamba awamine.

Kell 11 langetas peale lühilest sütitutat fõnet forraldawa komitee esimees reserv-kolonel Luiga mälestussambal püstitatud luju latva liniku, aupauude saatel Lahuritest. Väid paljastades lauldi orkestri saatel: „Ligemal, Jumal Sul.”

Waimulikke talitusi mälestussamba awamise juures toimetasid õp. Sommer ja mitropoliit Alessander. Õp. Sommeri kõne eel kostsid linnast tulekahju farwed ja kiriku tellad, mille järel tuletorijad autodega önnituse kohale, Alessandri uul. Kaasiku m. töttasid. Selgus, et tuli oli hooletuse läbi triimasinast seina fulge ja sealt lae alla pääsenud, kuid suudeti peagi selle levinemisele piir panna; varsti olid tuletorijad tagasi.

Waimulikule talitusel järgnes J. Litvi proloog ning pidustuse tuum — pürgade panemine ja kõned. Pürgasid panid ja pikemate kõnedega esinesid:

W. valitsuse poolt põllutööminister Kereni siseministri ja kindr. Laidoneri nimel J. Sooman, endine Viru wærinna juhataja kindral Tõnisson, 5-da rigemendi üleajateenijate allohvitserite nimel kõneles üleajateenija Tamur, asetades mälestussambale kauni marmorist mälestustahvli.

Raitseliidu esitajatest asetati pürgasid: Viru maleva, Rakvere I malevkonnast Runda kompanii ja Rakvere Kalevlaste kompanii poolt.

Järgnesid fohaliste seitside ja asu-

tute esitajate poolt liibemad kõned ja asetati pürgasid: läsitööliste, rahvamaja ja hariduse, üürnikkude, majaomanikkude, Viru lastefaitse, vigastatud sõjameeste, riigi ja omavalitsusteenijate ühingu, tuletörje, kaupmeeste, naiste ja wene heategevuselts ja kohalik Ühispank. Omavalitsuste esitajatest asetasid pürgi: Rakvere linn, Viru maakonnawalitsus ja nõukogu, Rägavere ja Tudolinna vallad, kuna Viru-Jakobi Rakvere Lutheri ja Apostl. Õigeusu kiriku nõukogud nende esitajate läbi pärjad samba jalale asetasid.

Meie lehe vastutav toimetaja, riigikogu liige Jaanis pani tundmata ema nimel, kellel kõlm poega sõjas langenud, viimasena pärja, meeletuletades püstitatud mälestussamba sümboolset tähendust.

Muu seos oli mälestussamba awamisele ka 70 a. prof. Adamson ilmunud, kelle poolt nii kaunis füju walmistatud. Hallpea sai tribünele ilmumisel liiduwaldbuse osaliseks.

Üldse asetati pärge mälestussamba jalale üle 40.

Asjatundjate hindamise järel töusat pürgade väärtus 200000 marga peale, milledest üks punase roosidega kaunistud suur pürg üksi 40000 marga ümber makswat.

Pikema kõne pidas wabariigi kaitseüudu ülem kolonel Roska, milles 1. detsembril meeles tuletolates tööki noori ja vanu laitseliidu riigadesse kutsus ühinenema kõdu kaitseks. Peale kõnet teatas kolonel Roska, et laitseliidu kessjuhatus annetab mälestussamba forrashoidmisel summa raha.

Awamine festis üle 4 tunni ja jättis nii hästi osavõtjatele kui ka peatlwatajatele väga hea mulje. Awamistointingule järgnes paraad ja külalistele lõunafööb ühiskümnasiumi ruumes, kuna kell 4 rahvaditas sõjaväe orkestri laastegevusel suurem pidu forraldati — mälestussamba ehituskulude katteks.

Kogutud andmete järel on mälestussamba awamisel sissetulnud:

Platvide piletite miliigist	Mt. 71.600.—
Karbikorjanduse teel	38.262.—
Raamatute miliigist	23.163.—
Piletite miliigi juures raamatute eest	39.887.—

Rahvaditas forraldatud

pidu-õhtust 70.183.—

Kulusid on komiteel olnud Mt. 9.285.—. Seega on mälestussamba püstitamise kulude kattetts Mt. 233.810.— sissetulnud, missugune summa Ühispanka hoiule antud.

Tännawaldus.

Eesti wabodussojas langenud virumaa lastele kalmulüngaste forraldamise komitee awaldab sellega, isekõranis laitseliitlastele-autoomanikkide ja pidustuse tegelastele ning kõigile kes mälestussamba awamise-pidustuste kordamineks laasaitasid — **Südamlikku tänu**.

Õõige austusega Komitee.